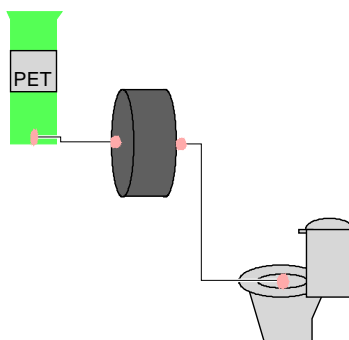

2. úkol z MOS: do 21. 10. 2015 20:00

Proudění kapaliny

Cílem tohoto úkolu je upevnit si práci s konektory a orientace v Modelice. Na obrázku 1 níže vidíte možné blokové schéma modelu. Model je složitostí podobný pružince, pouze z jiné, hydrodynamické domény. Dejte si pozor na počty rovnic, na to aby vám tok nemizel, kde nemá a na znaménka u toků.

Představíme si, že máme (dost) vysokou PET flašku, ve které je dole – úplně ve dně – díra a tou nám vytéká minerálka (nebo pivo). Zdrojový model tentokrát nemáte přiložený, je to na vás. Využijte základ ze cvičení.

Obrázek 1. Model proudění kapaliny

Úkoly

I. Výtok z nádrže

1. Vytvořte si následující komponenty
  - a) Konektor – stejně jako na cvičení tlak a tok – jeden z toho musí být *flow*
  - b) Petka – sloupec vody o jisté hustotě generují tlak. Parametry hustota $\rho = 1000$, $g = 10$, proměnné h (výška vodního sloupce), p tlak u dna, V objem nádrže a q tok (pozor na znaménka – vytéká-li, bude záporný) se řídí následujícími rovnicemi:

$$p = h\rho g$$

$$V = S \cdot h$$

$$V = \int q \, dt$$

- c) Odpor – najděte si rovnice pro Hagen-Poiselův zákon.
  - d) Výlevka – $p = 0$
2. Zkuste nasimulovat co nejrealističtěji následující situaci:

- a) Válec má podstavu 1 dm², výška 1m a je na začátku plný vody (přetékání neuvažujte, je to ideální voda) – nastavte správně inicializaci.
- b) Díra má průměr 1cm, najděte si rovnice pro hodnoty odporu.
- c) Tloušťka stěny (tj. „délka díry“) je 5mm
- d) Vnější tlak je 0.

Zodpovězte následující otázky:

- a) Za jak dlouho bude nádrž prázdná¹? Bude úplně prázdná?
- b) Analyzujte různé vlivy a interpretujte výsledné průběhy. Do jaké míry je výsledek realistický? Co jsme zanedbali? Jak výsledek zpřesnit? Je vůbec Modelica vhodným nástrojem?

II. Senzory

1. Vyrobté senzor tlaku, který bude přepočítat tlak na torr [mmHg]² a bude zapojen k nádrži.
2. Vyrobté senzor průtoku, který přepočítává jednotky na l/min.

Senzor průtoku musí být průtočný (dva konektory), senzor tlaku bude mít konektor pouze jeden. Ideální senzory nesmí nijak změnit chování modelu. Dosadíme rovnice, které to zajistí - nulový tok u senzoru tlaku a nulový rozdíl tlaku u senzoru průtoku.

Bonus +1b - Inertance

1. Vytvořte model trubky (odporu), která má kromě odporu ještě vlastnost inertance (setrvačnosti). Inertance je analogií indukčnosti v elektrické doméně a dohromady s odporem bude vypadat nějak takto (R a L jsou parametry):

$$dp = Rq + L \frac{dq}{dt}$$

2. Vyzkoušejte systém dvou kádí, první má hladinu 1m, druhá je prázdná. Propojte je naším odporníkem a nastavte dostatečnou inertanci na to alespoň jednou překmitnout rovnovážnou hladinu v druhé nádrži.
3. Zhodnoťte vliv inertance a její fyzikální význam. Doplněte jednotku inertance.

Nápověda

Nápovědu a support hledejte na fóru, konzultace objednávejte na jezekfi1@fel.cvut.cz, dokud jsou ještě horké.

---

¹ S tolerancí 10ml

² Nalezněte vhodný přepočet